

bpost

PB-PP IB-35036
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor 9450 Haaltert

Daens vandaag

Priester Daensfonds vzw

ZESTIG JAAR DAENSMONUMENT

P.20

P.22

P.22

P.8

Het beeld moest levensgroot worden: Daens omringd door een arbeidersgezin van vijf personen of goed voor vier kubieke meter Balegemse steen.

Opinieblad voor een warme samenleving

Tijdschrift van het Priester Daensfonds ■ 41ste jaargang nr. 2 - 2017 ■ Driemaandelijks tijdschrift
Toelatingsnummer 3775 ■ Erkenningsnummer P4A8022 ■ Afgiftekantoor: 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Vicky De Wolf, Middelkouter 68, 9450 Haaltert

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:

Vicky De Wolf,

Middelkouter 68, 9450 Haaltert
053/83 31 95,
e-post: vicky.dewolf@hotmail.com

Hoofdredacteur:

Johan Velghe,

Stasegemsestraat 112 A/1, 8500 Kortrijk,
056/25 71 82

Redactie:

Joris De Kegel & Hendrik Strypens zorgden voor de tekst.

Illustraties & foto's:

Archief Priester Daensfonds, DADD

(Caroline De Neef), **Rutger Lievens & Hugo Van de Voorde** brachten de illustraties & foto's aan.

Opmaak:

Marijke Van de Voorde deed de lay-out.

Socioculturele vereniging

PRIESTER DAENSFONDS vzw

Aangesloten bij het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV), Aalsterse Cultuurraad, Aalst Mixt, Actiegroep Nederlands.

Maatschappelijke zetel:

Stadhuis, Grote Markt 3, Aalst (géén correspondentie-adres)

Correspondentie-adres:

Middelkouter 68, 9450 Haaltert

E-post:

info@daens.org

Website:

www.daens.org

Raad van Bestuur en Algemene Vergadering:

Stephan Beeckman, Martien Bode, Peter Dauwe, Wouter De Bruyne (ondervoorzitter), Lieve De Geyter (secretaris/verslaggever), Carolien De Neef, Joris De Kegel (penningmeester/ledenbeheer), Johan Denys, Willy De Turck (erevoorzitter), Annie De Smet, Vicky De Wolf (voorzitter), Nicole De Zeeuw, Jan Dhaene, Erik D'Hondt, Miel Dullaert, Luc Geeroms, Herman Gevaert, Koen Gevaert, Jef Keymeulen, Rob Librecht, Rutger Lievens, Wilfried Lissens, Emiel Malderie, Eric Meersseman, Hendrik Strypens, Roel Temmerman, Frans Van Campenhout, Karel Van den Bossche, Luc Van der Helst, Hugo Van de Voorde (communicatie), Joost Vandommele, Emiel Van Schuylenbergh en Johan Velghe (medevoorzitter)

Lidmaatschap

(rekeningnummer: IBAN: BE40 7370 2745 3063; BIC: KREDBEBB)

Jaarlijkse bijdrage:

15 euro (7,50 euro scholieren en studenten);
25 euro ereleden en openbare besturen;
50 euro beschermende leden.

LIBERALE VAKBOND HEDENDAAGSE VAKBOND

Kerkhoflaan 14-16
9300 Aalst
Tel.: 053 / 70 20 70

Daens vandaag

Priester Daens is in de buurt en wordt boos. Hij is en blijft immers een dwarsligger. Maar ook een stem en een steen. De stem van honderden die, verstild en verscholen in de luwte, staan voor hoop en engagement. En de steen waarover de macht ooit struikelt.

Beste dragers van hoop op een rechtvaardige samenleving,

De hierboven herhaalde slotzinnen van de redactionele bijdrage van Wouter De Bruyne in het vorig nummer van 'Daens Vandaag' laten me niet los. Honderdentien jaar na zijn overlijden is Daens nog altijd een noodzakelijke toetssteen voor de soms nabijere democratisch-rechtvaardige-pluralistische samenleving waarvan evenwel de slinger vandaag hardnekkig de kant blijft uitgaat van toenemende ongelijkheid en ongelijkwaardigheid.

Daens stond een rechtvaardige, democratische en sociale Vlaamse samenleving voor. Een band van broederlijke solidariteit omsloot de daensistische leiders en het volk, lees ik verderop in dit nummer. En nog: Wij wijzen geen enkele medewerking af om tot de verwezenlijking van ons grote doel te komen, of hoe Daens zich voor een actief pluralisme uitsprak. Daarom wijst het Priester Daensfonds elke vorm van recuperatie door partijpolitiek af, precies omdat die recuperatie geen oog heeft voor het totaalpakket dat Daens aanreikt, maar er enkel op uit is tegen de figuur van Daens aan te schurken voor eigen image building en gladstrijkerij van het eigen grote gelijk. Daarentegen is het Priester Daensfonds enthousiast over initiatieven die inspiratie putten uit de boodschap van Daens en de daensisten.

Straks wordt de zestigste Daensdag georganiseerd. U mag niet ontbreken op Pinksterenzondag 4 juni e.k. want niet alleen het Priester Daensfonds is een zestigjarige geworden, maar centraal staat de betekenis van zestig jaar aanwezigheid van het Daensmonument op het Aalsterse Werfplein, waar Daens blijvend de hand reikt aan de werkmans en de weerlozen beschermt.

Dit nummer van 'Daens Vandaag' is daarom geheel en al gewijd aan de moeizame geschiedenis van het monument, begonnen op die maandag 17 juni 1907 bij de begrafenis van Priester Daens en een voorlopig hoogtepunt kennend bij de rehabilitatie van Daens door aartsbisschop Léonard tijdens de Daensdag van 2015. Welgeteld 108 jaar na het overlijden van Adolf Daens knielde een kerkvorst aan het monument. Daens kreeg bloemen die bij dit eerherstel niet verwelken.

Ondertussen denkt het Priester Daensfonds aan de toekomst en het verder doorgeven van het gedachtegoed. Tijdens de jongste algemene vergadering van het fonds werd de bestuursploeg verjongd en vervrouwelijkt. Vicky De Wolf uit Haaltert is de nieuwe voorzitter, die over vele competenties beschikt om de inspirerende krachtlijnen van het daensisme als toetssteen blijvend voorop te stellen.

**Slaaf noch
bedelaar mag de
arbeider zijn,
hij moet een vrij
en welvarend
man wezen**

P.4

**Een herdenking
in mineur**

P.6

HET MONUMENT VOOR PRIESTER ADOLF DAENS

ZESTIG JAAR OP HET WERFPLEIN IN AALST

**Slaaf noch bedelaar mag de arbeider zijn, hij moet een vrij
en welvarend man wezen**

▲
Priester Daens op zijn doodsbed, oud-Volksvertegen-
woordiger Christene Volkspartij van Aalst en Brussel
Aalst, 18 december 1839 – 14 juni 1907

*'Maandag (17 juni 1907), 9 ure de Lijkdienst en
Begraving; zeer, zeer nederig, geen Muziek,
geen Vlaggen, geen Kronen, geen gezang van 't
Geestelijk: de Doodkoets der armen, een stille korte
Dienst, veel Volk in de Kerk; een der Schaalheeren
deed mij nog 't affront mijn gift niet te willen; stille
droeve optocht naar 't Kerkhof tusschen een groote
diepbewogene menigte; als laatste merkteken
van vervolging ontving het lijk van mijn Broeder de
laatste Priesterlijke Eer niet; op 't Kerkhof geene
Lijkreden; maar ik, ik moest daar toch spreken het
woord van Waarheid, het kristen woord van afscheid;
en dan allen geknield, den Vadrons en Wees
Gegroet, met een aanroeping tot Lafenis der Ziele.'*

De Verheerlijking

Nederig doch tevens indrukkend moest het Gedenkstuk zijn. Het Komitee gelukte er in dit tweevoudig doel te bereiken. Een groot Kruis in arduin, op een blok, met schoonen Kristus van lengte (in 't geheel 4,50 meters hoogte). Aan de voet van 't Kruis de prachtige Medaillon in brons welke Beeldhouwer, een echte kunstenaar, de heer Georges Van de Voorde, maakte. Het Kruis en Grafblok werden vervaardigd door onzen Stadsgenoot Alfons De Backer.

Nu dat alles besteld was vroeg men aan 't Stadsbestuur de toelating het Gedenkstuk op Zondag 10 Mei 1908 in te huldigen. Dit werd geweigerd: ook den tekst op een der platen: 'slaaf noch bedelaar mag de Arbeider wezen, hij moet een vrij en welvarend Man zijn', werd insgelijks geweigerd.

Thans staat er op de plaat: 'Hulde der Kristen Democraten aan hunnen Hoofdman en Leider Priester Daens, oud-Volksvertegenwoordiger voor Aalst en Brussel 1839-1908'.

Op de plaat links: 'Al het Volk hoorde Hem en volgde Hem. Rechts: 'Priester Daens, uit vurige dankbaarheid heeft het werkende Volk U, martelaar uwer Volksliefde, dit Gedenkteken opgericht'.

Dan werd de Onthulling verschoven tot 13 September 1908; ditmaal werd de toelating ons niet ontzegd.'

Uit: Priester Daens, Volksvertegenwoordiger voor Aalst en Brussel, zijn Leven, zijn Strijden, zijn Lijden, zijne Dood en Verheerlijking.

Aangehaald en beschreven door zijn Broeder Pieter Daens, Volksvertegenwoordiger voor 't Arrondissement Aalst. Aalst, drukkerij der Werf, Eiland Chipka, Daens-Mayart (April 1909), p. 213-216.

◀ Grafmonument Priester Daens ingehuldigd op 13 september 1908

Een herdenking in mineur

In 1939 werd een comité opgericht om de honderdste verjaardag van de geboorte van priester Adolf Daens passend te herdenken en de belangstelling voor het werk en ideeëngoed van de daensisten te stimuleren. Voorzitter was Jan De Neve, secretaris Victor Bocqué. Door de sociale en politieke toestand eind 1939 was de herdenking minder groots dan de organisatoren het zich hadden voorgesteld. Op zondag 17 december 1939 werd een mis opgedragen in de Sint-Martinuskerk en in de namiddag had een herdenking plaats in de Vlaamse Schouwburg in de Molenstraat in Aalst.

De herdenkingsplechtigheid leverde tevens een boek op van Hendrik-Jozef Elias (1902-1973) dat verscheen in 1940. In zijn 'Woord vooraf' van 31 december 1939 schrijft Elias:

'Wij zijn vast overtuigd dat het pogen en het streven van Priester Daens meer verdienen dan een toevallige vermelding in de geschiedenis der sociale evolutie van ons land; het is niet omdat het 'Daensisme' niet tot een machtige beweging is uitgegroeid dat de geschiedenis ervan zou te verwaarlozen zijn: wij zijn ten andere diep

overtuigd dat in de Christene Volkspartij meer dan een aanknoopingspunt te vinden is voor de geschiedenis wat na den oorlog (WOI) zou uitgroeien tot de Vlaamsch-nationale politieke formaties.'

Hij droeg zijn boek op aan zijn vriend-politicus Ernest Van Den Berghe uit Aalst.

▲ Ernest Van den Berghe, Aalst 2 nov. 1897 – 27 aug. 1995

Het was vrij duidelijk dat Van Den Berghe samen met o.m. Bert D'Haese een sleutelrol vervulde in de samenwerking en de versmelting van de Christene Volkspartij in het arrondissement Aalst met

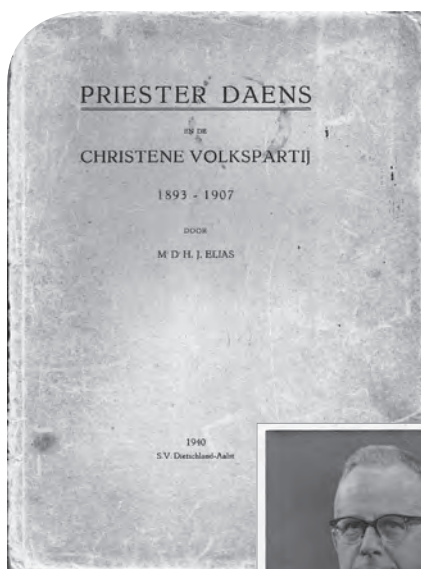
de Fronters en de Vlaams-nationalisten. Vanaf september 1923 was 'De Werkman', het gewezen blad van Pieter Daens, de 'Tolk der Kristene Volkspartij, Vlaamsche Front, Partij van Vlaamsche Nationalisten' geworden.

Toen in 1932 de daensistische beweging in het Vlaams-nationalisme (VNV, Vlaamsch Nationaal Verbond) opging, kwam Van Den Berghe in conflict met bekende daensisten als Hector Plancquaert, Karel Leopold Van Opdenbosch, Florent Moens, Benedikt De Cock, Octaaf Van Schamelhout, Jules Terriijn, Gustaaf Doussy, die in 1933-36 met de Vlaamsch-Nationale Democratische Partij oppositie vormden tegen het VNV. Ook Luc Delafortrie (1912-1999) in het Verdinaso (Verbond der diëtse nationaal-solidaristen) en Bert Van Hoorick (1915-2000) als communist, bekampen het VNV.

Om deze politici met hun tegengestelde politieke meningen tot enige samenwerking te brengen moest de tijd als helende helper optreden.

H.J. ELIAS, Priester Daens en de Christene Volkspartij 1893-1907, S.V. Dietschland-Aalst, 1941, p. II. FR.

VAN CAMPENHOUT, Daens en het daensistische gedachtegoed. Hernieuwd Lexicon van de Daensistische Beweging, Daensjaar 2007.

▲ Priester Daens en de Christene Volkspartij 1893-1907 door Dr. H.J. Elias

► Dr. Hendrik-Jozef Elias

▲ De Werkman, oorspronkelijk weekblad van Pieter Daens, verscheen vanaf 16 augustus 1872

Na WO II van oud naar nieuw in de jaren vijftig

Internationaal stonden deze jaren in het teken van de Koude Oorlog en de dekolonisatie. België koos de kant van de Verenigde Staten van Amerika (P.H. Spaak) en nam dan, als lid van de NAVO (Noord-Atlantische Verdragsorganisatie), voor het eerst deel aan een militaire operatie: de Korea-oorlog (1950-53). Achter het IJzeren Gordijn, waar de USSR (Unie van de Socialistische Sovjetrepublieken) de baas was, vertoonden zich de eerste barsten (Berlijn 1952, Hongarije 1956). Maar de prille democratische beweging werd door de Russische tanks verzwolgen. Dat autoritaire optreden zorgde ervoor dat in België vooraanstaande communisten de partij verlieten. Zo verliet Bert Van Hoorick en verschillende geschoolde vrienden-militanten de partij en sloten zich aan bij de Belgische Socialistische Partij in Aalst.

Terwijl stonden duizenden Aalstenaars het op de Grote Markt uit te schreeuwen: de USA moest in Hongarije tussenkomen en atoombommen op de USSR werpen. Toch brak in het Westen een groeiend vertrouwen en optimisme door. Benelux en de EGKS (Economische Gemeenschap voor Kolen en Staal) zagen het licht. De economie (EEG)sloeg aan en de industrieterreinen, waarop buitenlandse bedrijven zich vestigden, werden een vertrouwd beeld. De consumptiemaatschappij was in de maak.

Een jeugdcultuur (rock and roll, blues, jazz en folk) overspoelde het Westen. Spektakelfilms, tv-optredens en filmvedetten brachten een andere benadering tussen man en vrouw, tussen jong en oud. Dat alles kon de Belgische bevolking in de succesvolle wereldtentoonstelling (Expo 58, Brussel) vaststellen.

In België zelf woedde op politiek vlak de laatste grote schoolstrijd (1954-1958), waarin tevergeefs liberalen en socialisten hun ideeën trachtten waar te maken. Die schoolstrijd eindigt met een compromis: het schoolpact.

In Aalst, waar eveneens liberalen en socialisten aan de macht waren (1952-1958) verliep die politiek even scherp. Dat uitte zich vooral in de strijd rond het 'Melkhuizeken' in het stadspark van Aalst. Voor het eerst en het laatst werd op de Grote Markt 'à bas la calotte' gezongen; werden in het park vele hoogstudenten even aangehouden en enkele gewonden naar het ziekenhuis gebracht. Na het schoolpact staken de communautaire tegenstellingen de kop op. De drie cultuurfondsen en de Vlaamse beweging beleefden een laatste hoogtepunt. Maar de drie grote traditionele partijen vonden geen passend antwoord en de sociaal-economische problemen bepaalden terug de politieke agenda. Dat zou het jaar 1968 aantonen in heel West-Europa.

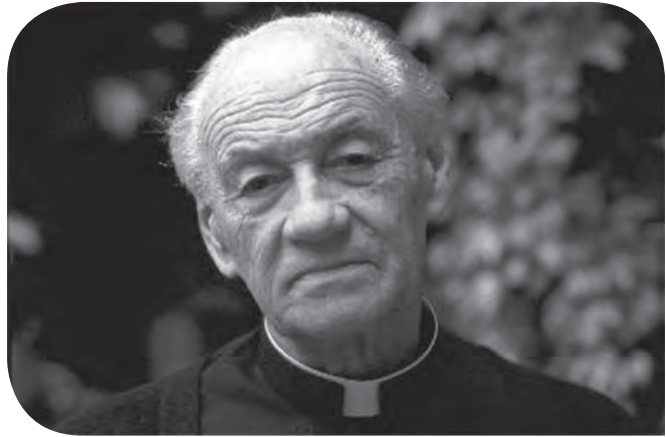
Een oude wonde werd opengereten

Rond het midden van de jaren 1950, bij de voorbereiding van zijn boek over het daensisme, ontmoette de jezuïet Karel Van Isacker verschillende oude volgelingen van de Christene Volkspartij. Hij nam hun getuigenissen op en beseftte dat menige oude wonde werd opengereten. In de inleiding van zijn boek "Het Daensisme" kwam hij hierop terug:

'Ik geef mij rekenschap van dat de geschiedenis van het Daensisme een delicate, en voor een gedeelte van de 19de -eeuwse katholieke opinie een bezwarende aangelegenheid is. Toch heb ik gemeend dat het wenselijk was deze geschiedenis, aan de hand van alle nog beschikbare bronnen, te verhalen. Want het Daensisme is innig verbonden met de oorsprong van de christen democratie in ons land, en de kennis van deze afgescheiden beweging, en vooral van de omstandigheden die tot de scheiding leidden, werpt nieuw licht op heel onze maatschappelijke geschiedenis. Daar het Daensisme groeide uit de spanning tussen twee klassen en uit klasse-vooroordelen, is het tevens een leerrijk sociologisch studieobject.

Ik heb gepoogd deze studie eerlijk te schrijven, en volledig onafhankelijk tegenover alle partijen die hierin betrokken zijn. Tevens heb ik getracht haar met eerbied en schroom te behandelen, omdat met het Daensisme meer dan één persoonlijk drama verstrengeld is. Men leze dit werk met dezelfde schroom en kommer voor de waarheid. Het is gemakkelijk uit de hier verstrekte gegevens politieke munt te slaan. Dat ware kinderachtig. Geschiedenis is niet bedoeld om stof voor politieke twisten te leveren. Het hier voorgelegde werk wil integendeel, door een eerlijk getuigenis over eigen fouten in het verleden, die het gevolg waren van politieke onverdraagzaamheid, een deel bijdragen om de geesten ruimer en milder te maken, en vrij van vooroordelen.'

Karel Van Isacker S.J., Het Daensisme. De teleurgang van een onafhankelijke, christelijke arbeidersbeweging in Vlaanderen. 1893-1914, De Nederlandsche Boekhandel Antwerpen, 1959, p. II.

▲
Karel Van Isacker, jezuïet Mechelen 26 aug. 1913
Niel-bij-As 25 aug. 2010

Op naar een herdenking van priester Daens

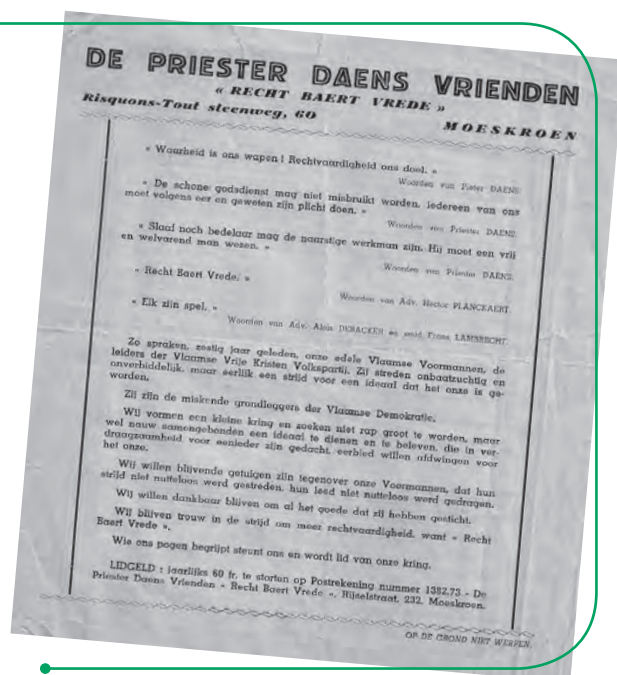
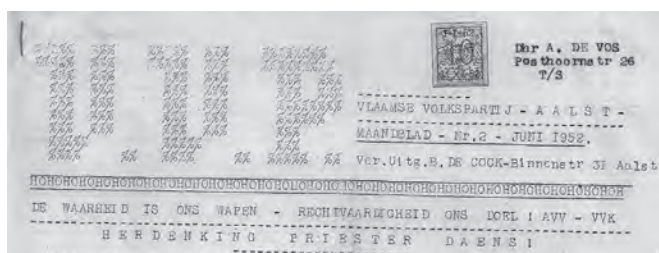
Een herdenking van priester Daens mocht men dan ook niet verwachten van de katholieke conservatieven. Op een artikel van 'La Libre Belgique' na, zwijgen ze. De Kerk, als betrokken partij, bood meer weerstand en zal proberen de herdenking te beperken zodat ze zelf geen positie moest kiezen.

De eersten, die terug de nagedachtenis van Priester Daens eren, waren de daensisten die tegen de VNV-politiek waren opgetreden en uit de collaboratie waren gebleven. Ze vonden vlug oude getrouwen terug, die meestal om politieke redenen een korte tijd achter de tralies zaten. Minister Ludovic Moyersoen uit Aalst had op grote schaal hun voorwaardelijke invrijheidstelling bevolen, zodat het aantal gedetineerden van 4.200 in augustus 1950 gedaald was tot ca 1500 in december 1951. Maar over de burgerlijke (politieke) rechten moest de regering nog een beslissing nemen toen ze struikelde over de schoolproblemen.

Pamflet van de Priester Daensvrienden Moeskroen

Maandblad van de V.V.P. Vlaamse Volkspartij Aalst.
Gesticht in 1952, slechts 3 nummers zijn verschenen.

Trots boeien zal Vlaanderen bloeien

Was de leuze van de VVP (Vlaamse Volkspartij) gesticht in Aalst in de lente van 1952. Voorzitter Dhr. Muller en secretaris Benedikt De Cock organiseerden samen met de vrienden uit Moeskroen op zondag 8 juni 1952 een misviering, bloemenhulde op het kerkhof en herdenking in het partijlokaal 'De IJzer'. In het partijblad van de Vlaamse Volkspartij van juni verscheen een uitgebreid verslag.

Jules Terrijn, Deerlijk 28 mei – Moeskroen, 14 mrt 1971.
Was actief na 1945 bij de Priester Daensvrienden in Moeskroen en werd erevoorzitter van het Priester Daensfonds

Op zondag, 8 juni had een plechtig Jaargetijde plaats in de Kerk der Eerw. Paters Capucienen te Aalst ter nagedachtenis van Priester Daens. In de Kerk, bijna gans bezet, mochten wij in 't bijzonder, de aanwezigheid van Mevr. Van den Bruele-Daens en de Heer Plancquaert aanstippen. Na de H. Mis werd stoetsgewijze, de jeugd voorop, naar het Kerkhof gegaan. Kransen werden op het Praalgraf nedergelegd door de Volkskunstgroep Iwein, het ADJV en een bloemengarve van VZW Klimop.

De heer B. De Cock, Oud-Daensist, sprak een ontroerende Heldenhulde. Zijn betoog schetste de grootheid van wijlen Priester Daens, wiens leven en idealen hij als voorbeeld stelde aan de jeugd. De vele vrienden uit Moeskroen, die de verre reis hadden gemaakt, werden hartelijk bedankt voor hun grote verering, welke zij koesteren voor Priester Daens.

... In het lokaal "De IJzer" werd een Herdenking van Priester Daens gehouden. De zaal was feestelijk opgesmukt tussen de beelden van de gebroeders Daens, hing de oude wijkvlag der Christene Democratische Partij van Aalst-Schaarbeek. De aanblik was werkelijk verbluffend.

... De voorzitter van de Vlaamse Volkspartij Dhr. Muller stelde de feestredenaar, Meester Plancquaert, voor. Deze werd bij het bestijgen van het podium, langdurig toegejuicht, door de talrijke aanwezigen.

... Deze schitterende vergadering eindigde met het zingen van het lied 'Lied van de Groene Vlag' en de 'Vlaamse Leeuw.'

◀
Hector Plancquaert,
Wortegem, 21 dec. 1863 – Outer, 3 jun. 1953

▶
Sander De Vos,
Aalst, 25 mei 1890 – Aalst, 15 sept. 1972

De volgende stap werd gezet op 3 juni 1953 in Outer, bij de begrafenis van voornoemde Hector Plancquaert. Naast een afvaardiging uit Moeskroen (Jules Terriijn en Kamiel Hackx) was present Sander De Vos, gewezen boekhouder en financieel controleur van de Vlaams-nationale Vakverenigingen tot 1940 en daarna in dienst bij de Unie van Hand-Geestesarbeiders (WO II). Hij sprak op die begrafenis tal van aanwezigen aan om over een paar jaar, vijftig jaar na zijn overlijden te trachten iets te doen om Priester Daens te herdenken. Dat Benedikt De Cock en de Moeskroenenaars voor dat plan waren gewonnen, hoeft geen betoog. Benedikt De Cock, die als gelovige pluralist, toen in dienst was bij De Rode Vaan – De Cock begon nog als letterzetter in De Werkman bij Pieter Daens – ging nog een stap verder. Hij sprak Octaaf Van Schamelhout (1877-1966) aan, vrijzinnige en eerste secretaris van de daensistische vakbond (1918-1928). Deze laatste verliet de vakbond en de beweging omwille van het samengaan met de Frontpartij en later het opgaan in het VNV. Ook Flor Moens (1895-1967) ging niet akkoord. Hij keerde zich samen met Van Opdenbosch en Plancquaert tegen het VNV en verliet de daensistische beweging. Hij werd in de late jaren dertig secretaris van de liberale mutualiteiten en verhuisde naar Aalst.

▲
Benedikt De Cock, Aalst 11 aug. 1898 – Aalst, 26 jan. 1982

Ook in de christendemocratie groeide de belangstelling voor priester Daens. We zezen reeds op pater Van Isacker, oud-student van het Aalsterse jezuïetencollege, die met zijn lichte motorfiets heel Vlaanderen doorkruiste en van Borgloon tot Moeskroen de laatste daensisten opspoorde en getuigenissen verzamelde voor zijn historisch werk. Ook de Norbertijn, dr. H. Scholl en Jules Verstraeten, historicus van de Christelijke Arbeidersbeweging, publiceerden over dit studieonderwerp.

Willy De Turck, student aan de sociale school in Leuven en via zijn vader verbonden met het daensisme, was een bevoorrechte medewerker en reisde regelmatig in 1955-1956 mee met Van Isacker. Bij een hulde aan het graf van smid Lambrecht (1858-1906) riep Sander De Vos op om in 1957, vijftig jaar na het overlijden van Adolf Daens, een viering te organiseren en een Priester Daensfonds op te richten. Een fonds dat niet alleen moest zorgen voor geld, maar ook op cultureel vlak zou werken om een rechtvaardige, sociale Vlaamse gemeenschap – zoals Priester Daens verdedigde - op te richten. Het hek was van de dam.

Naast de werking van de oud-daensisten werd ook in de christelijke arbeidersbeweging gezocht naar een waardige herdenking van priester Adolf Daens. Willy De Turck kon hiervoor rekenen op E.H. Constant De Vos, later deken van Herzele en Aalst; van Placide De Paepe, afkomstig uit Appelterre, volksvertegenwoordiger en later minister en burgemeester van Gent; van pater Scholl die het probleem stelde aan de nationale leiding van het ACW.

Enkele maanden later, in september 1956 was de situatie vrij duidelijk. In het Groen Kruis in Aalst, het lokaal van de Aalsterse arbeidersbeweging, lag de viering moeilijk. Men kon Petrus Van Schuylenbergh, die toen nog leefde, niet voorbijgaan. Dit zou verraad betekenen tegenover de actie en de persoonlijke inzet die hij in het Groen Kruis had gevoerd. Daarom opteerde het ACV voor één grote hulde, grootser opgevat met alle gezindheden. Dat was de juiste oplossing want ondertussen geraakt bekend dat deken De Cock een mis in de Sint-Martinuskerk weigerde en ook het bisdom lag dwars.

Het herdenkingscomité

Nu de voorbereidende gesprekken afgerond waren, werd beslist de stichtingsvergadering van het herdenkingscomité te houden op 12 februari 1957 ten huize van Frans De Neve. Die ontmoeting begon niet hartelijk. Constant De Vos, bestuurder van de sociale werken in het arrondissement, moest het verwijt incasseren dat de kerk in vijftig jaar geenszins was veranderd. Sander De Vos verweet Placide De Paepe dat de christenen niet alleen hun vlag (groen) maar ook hun naam Christelijke Volkspartij hadden gestolen. Kamiel Hackx uit Moeskroen stelde daarop voor alleen daensisten of hun kinderen te nemen en geen personen te kiezen die het tijdens de oorlog verbod hadden. Om de medewerking van Moeskroen te verzekeren moest alles boven en buiten de politiek plaatsvinden. Jules Terrijn milderde die optie en stelde een beperkt organiserend comité voor.

Meteen stelde hij Frans De Neve als voorzitter voor. Als argument gold dat diens vader, Jan De Neve, voorzitter was bij de inhuldiging van het grafmonument van Priester Daens in 1908 en van het comité van de Daenshulde naar aanleiding van de honderdste verjaardag (1939) van zijn geboorte. Hij onderstreepte ook de grote verdiensten van vader Jan De Neve als coördinator van de ziekenfondsen van de Christene Volkspartij en sinds 1933 als nationaal voorzitter van het Vlaams

Nationaal Ziekenfonds. Iedereen ging hiermee akkoord. Placide De Paepe vond de idee van een beperkt organiserend comité goed en wou er ook geen politici in opnemen. Hij stelde voor een beschermcomité op te richten, waarbij iedereen kon aansluiten mits een steunbijdrage, want er zal geld nodig zijn. Hijzelf zal tot het beschermcomité toetreden en over de partijen heen zijn collega's aanspreken. Hij vond dat zijn voorstel ook aan de bekommernissen van Moeskroen voldoening schonk. Het beschermcomité werd een erecomité. Willy De Turck werd nadien op voorstel van Frans De Neve, secretaris en Sander De Vos penningmeester van het herdenkingscomité.

◀ Frans De Neve,
Aalst, 3 mrt 1911 –
Aalst 29 mrt 1977,
voorzitter van het
herdenkingscomité

Traden eveneens tot het herdenkingscomité toe: Benedikt De Cock, ondervoorzitter uit Aalst, Bert D'Haese uit Hekelgem, Jules Terrijn uit Moeskroen (erevoorzitter) en meester Emiel Wildiers uit Antwerpen. Verder sprak men Isidoor Hallaert (92) - bekend in de wezenbond - aan en Jules Delafortrie, de oudste kleinzoon van Pieter Daens, als vertegenwoordiger van de familie Daens.

▲ Bert D'Haese,
Geraardsbergen, 5 juni 1889 – Knokke, 20 okt 1982,
gewezen Volksvertegenwoordiger en Senator.
Lid van het herdenkingscomité

◀ Willy De Turck, Idegem 5 juli 1929.
Secretaris van het herdenkingscomité,
Erevoorzitter Priester Daensfonds

Bisschop van Gent, Karel Justinus Calewaert, Deinze, 17 oktober 1893 – Gent, 27 december 1963

Het gesprek met het bisdom

Maar de brief van Mgr. Calewaert van 2 januari 1957 kwam op aanraden van Sander De Vos op de vergadering van 12 februari niet ter sprake. De inhoud luidde als volgt:

'De mis kan niet gehouden worden in de Sint-Martinuskerk en de opstandigheid van Adolf Daens tegenover zijn bisschop en tegenover de beslissing van Zijne Heiligheid de Paus moet uitdrukkelijk betreurd en afgekeurd worden.'

Die moeilijkheden moesten opgelost worden en sociaal bestuurder E.H. De Vos kon tenslotte de bisschop overtuigen een delegatie van het herdenkingscomité te ontvangen.

Het waren Frans De Neve, Willy De Turck en Bert D'Haese die de taak kregen deze moeilijke opdracht uit te voeren.

Bij de bisschop stelden ze zich met de nodige égarde voor.

Frans De Neve werd als voorzitter voorgesteld. Hij was de zoon van de gewezen senator en schepen van Aalst en zelf voorzitter van het verbond van meester-behangers-garnierders van het Land van

Aalst, lid van het nationaal bestuur en secretaris-generaal van het Europees verbond van meester-behangers, woningstoffeerdere en zadelmakers.

Willy De Turck: secretaris en lid van het verbondsbestuur KWB, hoofd van de dienst arbeidsrecht en vorming ACV-Verbond Aalst, zoon van een gewezen bode die ook secretaris was van de daensistische ziekenbond en vakbond 'Ik Dien'. Vader De Turck was tevens tot schepen (1933-1938) gekozen als Vlaams-christendemocraat op een eenheidslijst met katholieken in Idegem.

Dr. Jur. Bert D'Haese, lid van het herdenkingscomité, was oud-activist, gewezen VNV-senator en schepen van Aalst. Nu verzorgde hij 'Feiten en Beschouwingen' als politiek redacteur van 'De Standaard'.

De 68 jarige Bert D'Haese pleitte vurig gedurende meer dan twee uur bij de bisschop en haalde zijn slag thuis. De misviering mocht plaats vinden in de Sint-Martinuskerk, de kerk waar Adolf Daens werd gedoopt, zijn eerste mis deed en vanop de kansel sociale preken hield. De praktische schikkingen moesten met deken De Cock geregeld worden.

Een greep uit de talrijke persreacties

De Standaard 28 maart 1957: Hoe voorzichtig ook de tekst van pater Van Isacker en de bedoelingen van het herdenkingscomité waren opgesteld, voor de Kerk lag het moeilijk. Het politieke optreden van A. Daens was door de Kerk streng veroordeeld, weliswaar nooit zijn leer.

Daarom liet **La Libre Belgique van 4 juli 1957** afkeuring blijken. Na volksvertegenwoordiger Hendrik Heyman uit Sint-Niklaas, een vooraanstaand christendemocraat en staatsminister op de vingers getikt te hebben voor zijn toetreding tot het erecomité, publiceerde de krant de brief die kardinaal Merry del Val, staatssecretaris van het Vaticaan op 27 februari 1905 aan kardinaal Goossens van Mechelen richtte. Hierin werden de geschorste priesters Adolf Daens en Florimond Fonteyne streng veroordeeld omdat ze zich beriepen (en in hun kranten) op het gezag van de paus en zo tweedracht zaaiden onder de katholieken. Ook de christendemocraten Jules Renkin en Henri Carton de Wiart liepen niet hoog op met de persoonlijkheid van Daens ten opzichte van priester Antoine Pottier uit Luik. Wel had Daens een grote populariteit bij boeren en arbeiders uit zijn streek. De slotconclusie van La Libre Belgique luidde: *'Certes, l'abbé Daens est mort dans de bons sentiments chrétiens. Ce n'est, toutefois, pas une raison suffisante pour le mettre au pinacle.'* (Zeker, priester Daens stierf in goede christelijke gevoelens. Dit is echter geen voldoende reden om hem op een voetstuk te plaatsen).

Vandaag weten we dat die veroordeling gebeurde op tussenkomst van Charles Woeste. Uit de memoires van Woeste bleek dat ook Arthur Verhaegen geviseerd werd en dat Woeste zelf (?) was tussengekomen om Daens in het Vaticaan (1895) niet te ontvangen. Rerum Novarum immers greep de afgoden van het liberalisme (economisch) aan. De katholieke regering en de rechterzijde wezen in 1898 (zie memoires Woeste) de christendemocraten en socialisten af die ongetwijfeld de vaststelling van het minimumloon, van maximum werkuren en van de progressieve belasting op de parlementaire agenda wilden zetten.

Ook **De Rode Vaan van 28 maart 1957**, orgaan van de communistische partij, ging met de visie van het herdenkingscomité akkoord. Maar omtrent de rol en de betekenis van priester Daens hielden ze er een andere mening op na.

Het Boerenfront, zaterdag 22 juni 1957: Het strijdorgaan van de Boerenbeweging in Vlaanderen, vergeleek hun beginnende actie in 1936 met de start van het daensisme. *'De ideeën van Daens en zijn volgelingen worden nu erkend. Ze zijn de basis geworden van de christendemocratie in België en in de CVP van vandaag speelt het ACV een overwegende rol'*. Ze halen het uitgebreide artikel aan van 14 juni, 'De betekenis van Priester Daens', dat van de hand van Luc Delafortrie in De Standaard verscheen. Hier ook werd gewezen op de tegenstand van de rijke burgerij en van Woeste in het bijzonder. Hij verzette zich herhaaldelijk tegen de leerplicht, het algemeen stemrecht, de persoonlijke dienstplicht en de vervlaamsing van de Gentse universiteit.

En het Boerenfront, dat de kleine boeren verdedigde, stond op dezelfde golflengte ten opzichte van de Belgische Boerenbond, zoals Daens en Woeste in hun tijd. In 1937 werd op voorstel van de Boerenbond de steun door de geestelijkheid aan het Boerenfront verboden. Het zou vlug eerder 'bestrijden' dan 'niet steunen' worden. (M.R.)

Ook het artikel van Karel Van Isacker in de **Linie van 14 juni 1957** onder de titel 'Van een opstandige priester en een postume hulde' gaf het Boerenfront uitgebreid weer. *'Een eerherstel voor de priester is op zijn plaats! Want priester Daens is, in zijn uiteindelijke mislukking en zijn opstandigheid tegen het kerkelijk gezag, een slachtoffer van onverdraagzaamheid en het onbegrip zijner conservatieve tegenstanders.'*

Van Isacker somde ook zijn gebreken op: *'Priester Daens was een mens met kleine en grote gebreken: hij is niet van politieke oneerlijkheid vrij te pleiten (maar wie durft hem de eerste steen toewerpen?), hij deed aan demagogie, hij was ijdel en liet zich te gemakkelijk op een soms wansmakkelijke manier door het volk vereren, hij liet zich door gemis aan politiek inzicht als een speelbal misbruiken door liberale en socialistische sympathieën.'*

Vijftig jaar geleden was dit de bittere strijd die het conservatisme en de democratie onder elkaar uitvochten. Door zijn verbeten strijd heeft hij voor zijn deel de doorbraak van de christendemocratie in ons land mogelijk gemaakt.

Het Laatste Nieuws van 26 juli 1957 kondigde uitgebreid de herdenking van Priester Daens aan. Onder de titel: *Strijder voor lotsverbetering van de arbeider. 'Door toedoen van een groep oud-daensisten zal een hulde gebracht worden aan een van de levendigste en raadselachtige figuren uit de politieke geschiedenis van voor de Eerste Wereldoorlog.'*

Het artikel van Karel Van Isacker verscheen ook in het Frans in het blad **Témoignage Chrétien van 28 juni 1957**. Onder de hoofding: *D'un prêtre révolté et d'un hommage postume Adolf Daens.*

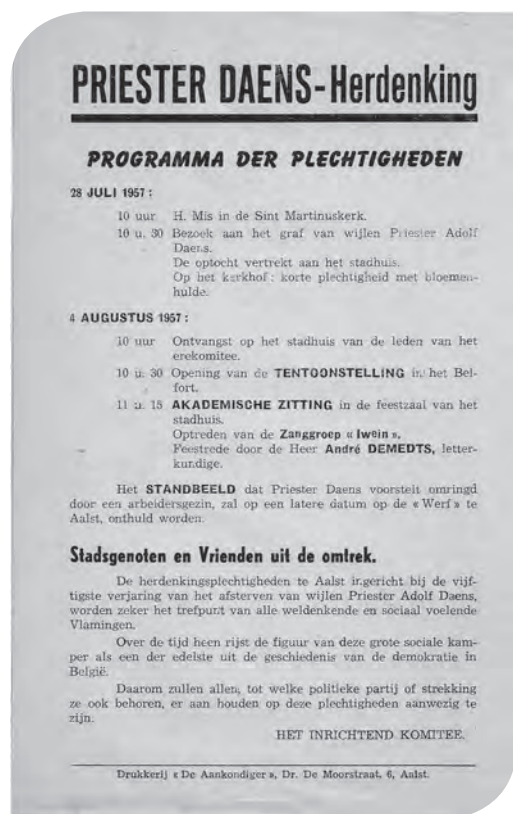
Schildwacht (Karel Van Cauwelaert) riep in **Het Volk van 28 juli 1957** op om zich naar de plichtigheid te begeven. Van Cauwelaert wees erop dat democratische en Vlaamsgezinde strekking onafscheidelijk verbonden lagen in zijn politiek systeem. Dat was vrij uniek in de Vlaamse beweging van toen. En Schildwacht ging verder: *'De zwakke zijde van zijn talent was de organisatorische taak. Hij was geen politiek strateeg. Hij was van nature een aanvoerder van een verkennersgroep, van een soort politieke commandogroep ... Voor die roekeloosheden*

moet degene die ze begaat, in de politiek zoals elders, gewoonlijk boeten. Priester Daens heeft dat ook ondervonden. Maar het is met dergelijke roekeloosheden dat men terecht komt op de nieuwe wegen welke de voorzichtige mensen misschien niet of toch te laat zouden gevonden hebben Wanneer we de ervaringen overlopen, komen we tot de vaststelling dat priester Daens de toekomst zeer juist had ingezien, wanneer hij geloofde dat het christendom de bondgenoot moet zijn van de democratie en de democratie de bondgenoot van het christendom.'

De Galm, weekblad voor West-Brabant van zaterdag 3 augustus: Onder de titel 'De rebel had gelijk' verscheen de meest geëngageerde tekst in het voordeel van priester Daens. Vrij uitgebreid beschreef de auteur de tijd van honderd jaar geleden. Over de rijken (grootgrondbezitters en fabrikanten), een kleine groep welvarenden en over de arbeiders en landbouwers die voor een schamel loon en onder erbarmelijke omstandigheden urenlang per dag werkten. En daarnaast (voor 1914-1918) in een maatschappij waar geen ernstige taalwet, geen hogeschool of middelbare school met het Nederlands als voertaal bestond. Het was al Frans dat de klok sloeg en de totale verfransing van Vlaanderen moest het einddoel zijn.

Zo had priester Daens' volksstrijd vanzelf twee fronten: het sociale en het Vlaamse. Hij heeft die nooit gescheiden. In wezen zijn ze ook niet te scheiden. Die splitsing is naderhand doorgevoerd door onsociale flaminganten en on-Vlaamse syndicaten, allebei even kortzichtig. Na zijn dood werd zijn strijd dustoeh door de christen-democraten gewonnen, zal men zeggen. Inderdaad, maar eerst heeft men het aan de socialisten overgelaten, voor de werkman te zorgen, eerst heeft men de helft van de arbeidsstand nodeloos van de Kerk vervreemd, de ontkerstening in onze tot dan toe gaaf gebleven volkslagen laten vasten voet vatten, en voor de zoveelste keer in de geschiedenis het Evangelie verraden. Dat hebben de conservatieve katholieken gedaan. In die richting werken nog altijd zij die achter 'La Libre Belgique' staan. Het zou zeker passen dat ook uit Asse Vlaamsgezinden en sociaal-democraten op zondag 4 oogst hun medeleven betuigen.

Flyer Priester Daens-Herdenking

Hoe dichter de herdenkingsdagen kwamen hoe zenuwachtiger het comité werd. Te beginnen met de feestredenaar André Demedts. Aangesproken door E.H. De Vos, had hij in mei naar verdere opheldering en documentatie gevraagd. Op 17 mei liep een afspraak in Kortrijk mis, zodat hij op 25 mei naar de bestuurder schreef dat het misschien beter was een jonge historicus te nemen. Toch ging hij uiteindelijk akkoord om op 4 augustus het woord te voeren.

28 juli 1957

Misviering in de Sint-Martinuskerk en optocht naar het kerkhof

Op 28 juli 1957 was de eerste dag van de herdenkingsplechtigheden van priester Adolf Daens. Na de misviering om 10 uur in de Sint-Martinuskerk werd de stoet op de Grote Markt gevormd. De herdenkingsvlag werd in het stadhuis afgehaald en voorafgegaan door de fanfare Sint-Jozef uit Denderbelle stapte een grote massa - in weerwil van een felle regenvlaag - naar het kerkhof. Vele bloemstukken werden gedragen door jongens en meisjes waaronder een grote krans van de Christelijke Vlaamse Volksunie opviel. Groepen kwamen na het herdenkingscomité en de familie zoals SM De Volksverheffing, de jeugdgroep 'Iwein', de Daensvrienden van Denderleeuw. Een talrijke afvaardiging van de 'Priester Daensvrienden' uit Moeskroen, begeleid door een meisjeskoor, dat eveneens kransen en bloemstukken droeg van de kring 'Recht baart Vrede', viel op.

Op de begraafplaats bad E.H. Constant De Vos vroom de gebeden voor de overledenen waarop de vele vereerders van Daens antwoordden (Placide De Paepe, Eug. Moriau, Louis D'Haeseleer waren er aanwezig). Benedikt De Cock sprak er over de bezorgdheid van Daens om de onwetendheid van het volk te bannen en de verbetering van de werkvoorwaarden te bekomen. Hij was een voorvechter voor het algemeen stemrecht, de instelling van de algemene dienstplicht en was de eerste om voor het ouderdomspensioen te ijveren. Dan sprak Kamiel Hackx uit Moeskroen. Sinds 1897 hadden zij wel en wee met de leiders van de daensisten gedeeld en tot vandaag hun eigenheid behouden. Als oudste kleinneef van priester Daens dankte generaal-majoor Bouhon alle getrouwe aanwezigen, niet in het minst de vrienden van Moeskroen. Daens streefde gans zijn leven de broederlijkheid onder de volkeren na. Na het zingen van het strijdlied 'O Groene Vlag', kon iedereen het grafmonument, bedolven onder de bloemen, groeten. Nadien keerde de stoet naar het binnenplein van het stadhuis terug waar hij werd ontbonden.

▲▲ Gemeenteraadslid Eugene Deprez, Volksvertegenwoordiger Louis D'Haeseleer, Burgemeester Frans Blanckaert, Senator Gustaaf Stobbeleir, Lucien Van Sinay, (???), en deken Constant De Vos

▲ Bloemendragers uit het Aalsterse

▲▲ Toespraak van Benedikt De Cock op het kerkhof

▲ Het grafmonument werd bedolven onder de bloemen

◀ Kamiel Hackx met de leden van de turnkring in Moeskroen

◀ Vooraan met herdenkingsvlag Geert Goubert, Jan De Neve en (???) gevolgd door het Herdenkingscomité: Victor Van Der Haegen, Sander Devos, Jules Delafortrie, Frans De Neve, Jules Terrijn en Benedikt De Cock

Van communist tot socialist

Tussen de eerste viering op 28 juli en de tweede herdenkingsdag op 4 augustus verscheen plotseling **De Aalstenaar. Propagandablad der Belgische Socialistische Partij, afdeling Aalst, augustus 1957-nr. 1**. Op de eerste pagina, onder de titel 'Eerherstel voor Priester Daens' verscheen een artikel van Bert Van Hoorick. Zijn aanhef klonk als volgt: *'Nooit kende Aalst een man die zo vergruisd en gehoond werd als priester Daens. Maar nooit ook was er iemand die er in slaagde alle werklieden en democraten van onze stad, daensisten, socialisten en liberalen, rond zich op één lijst te verzamelen tegen het katholieke gemeentebestuur!*

... Evenmin als gisteren is er vandaag voor de werkende klas iets te doen met de CVP. Maar het verpolitiekt Belgisch katholicisme blijft Daens als priester veroordelen.

... Het groot-kapitaal, holdings en trusts, bestelen nog immer de arbeider, de kleine boer, de ambachtsman. Daarom gaat de strijd verder. Met Daens kunnen wij zeggen: De Waarheid is ons Wapen, Rechtvaardigheid ons doel. De waarheid en rechtvaardigheid zullen zegevieran met de definitieve doorbraak van het socialisme in Vlaanderen'.

(Uit 'In Tegenstroom: herinneringen 1919-1956',

B. Van Hoorick, Masereelfonds, 1982, p. 272-291)

L.P. Boon zal 15 jaar later, in zijn roman over 'Pieter Daens' diezelfde gedachte verkondigen: het daensisme als opstap, voor de uiteindelijke overwinning van het socialisme (met burgemeester Alfred Nichels).

De katholieken namen dat niet en reageerden via Gustaaf Sanders, verantwoordelijke uitgever van 'De Gazet van Aalst en omstreken'. Hij eiste in **De Gazet van Aalst 8 augustus 1957** een recht van antwoord in het eerstvolgend propagandablad. Het ging over onze uitleg aangaande het uitzicht van het monument waarop U schreef:

'Merkt gij hoe de haat tegen pastor Daens, en de tijd om dit beeldbouwwerk dat op de Werf zal verrijzen, van de regels afdruipt'? Noch De Gazet van Aalst noch de nakomelingen der vroegere bekampers van Priester Daens koesteren de minste haat

noch tijd. Sedert vele jaren kwamen de hevige hartstochten in elk kamp tot bedaren, en worden de spelregels van de pauselijke encycliek Rerum Novarum als logisch en rechtvaardig erkend. Wanneer het beeld van Priester Adolf Daens in de richting van de proletarische Molendries zal gekeerd staan zullen wij in de houding van die man Gods niet een blijvende aanklacht zien, zoals U doet. Wel een liefdevolle uitnodiging tot terugkeer naar de kerk, aan de arbeiders die thans in een anti-godsdienstige partij staan, alhoewel ze destijds met Moyson de woorden 'God en de Wet' in hun vlaggen droegen.

.. Thans past het sedert lang heersende verzoening omtrent deze figuur ongerept te bewaren'.

Er kwam geen tweede programmaplaadje, maar Van Hoorick had zich op een meesterlijke wijze, via zijn overstap uit de communistische partij op de BSP-kaart gezet. Tegen de eisen van de BSP-leiding van het arrondissement in – voor een periode van 4 jaar mocht hij geen enkele bestuursfunctie noch mandaat bekleden – werd hij met de meeste stemmen voor het bestuur van de BSP-afdeling Aalst verkozen. In juni 1958 werd hij tot volksvertegenwoordiger verkozen.

Maar in **De Gazet van Aalst van 11 augustus** zette B. Van Poppenrode (een pseudoniem) met de beschrijving van zijn politiek verleden Van Hoorick in zijn hemd. Hij wees er tevens op dat die samenwerking tussen daensisten en socialisten slechts eenmalig geschiedde. En dat de huidige socialisten sedert jaren heel wat minder belang stellen in sociale zaken dan in de verplettering van al wat gelovig is, mede met hun liberale en logebondgenoten.

In diezelfde krant kwam De Panoramist (Pol De Paepe) terug op de polemiek rond het standbeeld. Hij vond dat het standbeeld van Adolf Daens door kunstenaar Marc De Bruyn natuurgetrouwer was dan zijn vroegere prestaties in Aalst. Als besluit schreef Pol De Paepe: *mogen we zeggen dat meneer Van Hoorick de nagedachtenis van Priester Daens uitsluitend gebruikt en misbruikt heeft voor zijn eigen politieke winkel. We menen dat deze opvatting dicht bij de waarheid ligt.*

4 augustus 1957, opening tentoonstelling en academische zitting in het belfort

Maar keren we terug op de tweede herdenkingsdag van 4 augustus 1957: de tijdelijke tentoonstelling met documenten, brieven en foto's van het daensisme, die massaal door de familie en de oud-daensisten werden aangebracht. Die tentoonstelling kende een groot succes en lag aan de basis van het toekomstig archief en museum.

De hoofdbrok vormde de academische zitting in de feestzaal van het stadhuis waar André Demedts het woord voerde. Zijn spreekbeurt schetste de tijd van priester Daens, zijn afkomst, de groei en de vorm van zijn persoonlijkheid en handelde over zijn werking voor het arme volk; over zijn betekenis in onze geschiedenis.

Veel hebben we reeds opgesomd en we beperken ons tot het meest opvallende. *'De lonen bedroegen*

voor kinderen beneden de 12 jaar 30 centiem tot 50 centiem per dag. Voor jonge mensen van 12 tot 16 jaar 45 centiem naar 1 fr. 30; voor vrouwen in de fabrieken 90 tot 1,50 fr.; voor mannen van 1 tot 3 fr. Wanneer we weten dat een brood ca 35 ct. kost en de meeste gezinnen minimum 8 personen telden, is de rekening vlug gemaakt. Het loon van een man alleen, met vrouw en 3 kinderen bleef onvoldoende en het gezin moest beroep doen op steun.' (1 fr. in 1900 = 284 fr. of 7,04 €).

Na zijn lezing kreeg André Demedts van de volle zaal een daverend applaus, drie minuten lang. Voorzitter Frans De Neve dankte en deelde mede dat het Daensmonument van beeldhouwer De Bruyn nog niet klaar was en pas op zondag 29 september 1957 zal onthuld worden.

◀ De bestuurstafel met André Demedts, feestredenaar, Sander De Vos, penningmeester, Frans De Neve, voorzitter en Willy De Turck, secretaris

◀ De academische zitting, Links vooraan de familie Daens, met Anna en Maria, dochters van Pieter Daens

◀ De academische zitting. V.l.n.r.: Jules Terriijn, lid van het inrichtend comité, Marc De Bruyn, beeldhouwer van het Daens monument, Gustaaf De Stobbeleir, senator - schepenen, Bert Van Hoorick, gemeenteraadslid, Piet Vermeylen, minister, Frans Blanckaert, burgemeester en Benedikt De Cock, ondervoorzitter Priester Daensfonds

PRIESTER DAENS-HERDENKING te AALST

VLAMINGEN,

De Priester Daens-herdenking groeide uit tot een waardige Vlaamse sociale manifestatie.

Mogen wij U vragen in groten getale aanwezig te zijn bij de onthulling van het PRIESTER DAENS monument, op de Werf te AALST.

ZONDAG, 29 SEPTEMBER 1957

te 15 u 30'.

Het inrichtend komitee.

Brengt Uw steentje bij
postchecknummer 599617 - PRIESTER DAENSFONDS
te AALST.

Drukkerij A. Van den Broeck-De Boey, Moensstraat 15, Aalst - Tel. 244.99

Takhtuur N° 50
Mr. Willemschouwen Veker Debet

De Hachel Edward
voor Priester Daens Huilde

voor verkoop en levering van het volgende betaald:

Kerksken den 21 juli 1957	
Onderwerpen van Edward de Hachel voor Priester Daens Huilde	
200	Stroomen Cerveel 1000
"	De Hachel Edward 1000
"	Goedebout Jelle 50
"	" Juitene 50
"	" Josephus 50
"	Goossens Bams 50
"	De Hachel Cerveel 50
"	Wandelaarkester 50
"	Wandelaarkester 50
"	Wandelaarkester 50

▲ Financiële bijdragen van de daensisten uit Kerksken

▼ Flyer inhulding monument

Het Daensmonument

Beeldhouwer Marc De Bruyn kreeg de opdracht toegewezen. Hij was een erkend kunstenaar. In Aalst hadden we onder meer het Vredesmonument, de glasramen en inrichting van de Werfkapel en het reliëf als toegang tot het oud beginnhof. De maquette was vlug gemaakt de priester hand in hand met een arbeider. Na een reeks besprekingen zou het definitief monument geplaatst worden op het Priester Daensplein aan de Sint-Martinuskerk. Maar de dekenij verzette zich. Na nieuwe besprekingen met de stadsdienst koos men voor de Werf, het plein aan het vroegere eiland Chipka. Maar het beeld moest levensgroot worden: Daens omringd door een arbeidersgezin van vijf personen of goed voor vier kubieke meter Balegemse steen. De stad zal de sokkel leveren. De financiering kwam van erkende instellingen zoals het Noordstarfonds, de coöperatieve Red U Zelfen, Kredietbank, VTB-VAB. Maar er was veel geld nodig. Oud-daensisten werden aangesproken. Geldinzamelingen werden overal gehouden. Tot in de arbeiderswijken toe; velen gaven gul, al hadden ze slechts een klein pensioentje. Al deze perikelen hadden als gevolg dat het monument pas op 29 september zou klaar komen.

Twee dagen voordien, op 27 september werd het definitieve programma vastgelegd:

Generaal-majoor Bouhon zal in naam van de familie een dankwoord uitspreken. Voorzitter Frans De Neve zal het monument overdragen aan de stad, waarvoor burgemeester Frans Blanckaert zal danken. En Jozef Goossenaerts houdt de feestrede.

Op diezelfde vergadering viel ook de beslissing van de deken. De wijding van de herdenkingsvlag zal gebeuren in de Sint-Martinuskerk voor de hoogmis om 8.45 u. De onthulling van het monument werd gepland in de namiddag. De wijding van het monument was onbespreekbaar.

▼ Sokkel van het Daensmonument gebouwd door de stad

▼▼ Het Daensmonument op het Werfplein

29 september 1957 Onthulling van het monument

In De Standaard van maandag 30 september 1957 publiceerde Luc Delafortrie, kleinzoon van Pieter Daens een uitgebreide bijdrage over de onthulling : *'Aalst herdacht priester Daens – Standbeeld onthuld.*

Gisteren werd als laatste fase van de herdenkingsplechtigheden voor een doodstille menigte het standbeeld van priester Daens onthuld...

Het beeld werd door beeldhouwer De Bruyne ontworpen en vertoont een groep; een priester die

de hand reikt aan een arbeider en zoon. Hij staat in hun midden als gids en trooster. Achter hen schuilt een volkswrouw met een kind op de arm. Niemand zal ontkennen dat hier een treffende gedachte tot steen werd, en dat men geen betere had kunnen vinden om de bedoelingen van priester Daens duidelijk te maken...

Kamerleden van alle partijen, gouverneur Mariën, familieleden, oud medestrijders van Daens met hun kinderen en kleinkinderen, de Priester Daensvrienden van Moeskroen en honderden belangstellenden, uit alle denkrichtingen. Wanneer er ooit eensgezindheid heerste, dan was het hier... De menigte sluit zich, over het wijde plein, rondom het monument dat met de groene herdenkingsvlag bedekt is. Na een muziekuitvoering door de fanfare, treden drie veteranen vooruit, die de strijd met priester Daens hebben meegemaakt: Georges De Neve uit Aalst, Romain Eeman uit Welle en Victor Van der Haegen uit Kerksken. Deze laatste is 88 jaar. Zij nemen het vaandel weg, zodat het standbeeld zichtbaar wordt...

Frans De Neve draagt dan het gedenkteken over aan de hoede van het stadsbestuur...

De plechtigheid is afgelopen. Langzaam gaan de deelnemers weg in het grijze regenweer. Priester Daens staat alleen in het midden van het arbeidsgezin. Krachtig verheft hij zich tussen de twee mannenfiguren. Zijn blik is gericht op de volkswijken over de rivier. Daar wonen de mensen die in het diepste van hun ziel beseffen wat priester Daens voor hen is geweest.

Bij de familie Geeraerds (burgemeester te Aalst van 1895 tot 1918) op het Werfplein volgde Verhaegen, rector van het Sint-Jozefcollege in Aalst de plechtigheid. Hij zal een week later een donderpreek houden tegen de studenten die op deze plechtigheid aanwezig waren.

► Luc Delafortrie,
Aalst 2 feb 1912 –
Ursel 1999,
Kleinzoon van
Pieter Daens,
Erevoorzitter
van het Priester
Daensfonds

Het Priester Daensfonds

Het Priester Daenscomité organiseerde van nu af jaarlijks een H. Mis met bloemenhulde aan het monument. Ook andere daensistische voormannen zoals Aloïs De Backer in Denderhoutem; Smid Lambrecht, Denis Ceuterick en Hector Plancquaert in Outer kwamen aan de beurt.

Pas tijdens de Algemene Vergadering van het Priester Daenscomité op 17 juni 1973 en in aanwezigheid van de Aalsterse burgemeester Marcel De Bisschop, werd het Priester Daensfonds officieel opgericht. Het werd op 15 december 1975 omgevormd tot een instelling van openbaar nut en als zodanig wettelijk erkend bij K.B. van 7 juli 1976. (B. Staatsblad 7 oktober 1976).

Op de Algemene vergadering van 25 maart 1979 werden de 'Daensistische grondopvattingen' vastgelegd en in vier kernthema's samengevat, die betrekking hebben op de toekomstige maatschappelijke en politieke ontwikkeling: 1. Solidariteit met de medemens; 2. Ontplooiing van het Vlaamse Volk; 3. Democratisering van de samenleving; 4. Doorbreken van verzuiling op alle gebied, in de geest van echt pluralisme. De doelstellingen werden uitvoerig toegelicht in een brochure 'Daensistische Grondopvattingen' die in 1979 door het Priester Daensfonds werd verspreid.

Om de werking met andere verenigingen te vergemakkelijken en niet het minst de financiële verrichtingen vlotter te laten verlopen en te controleren, vormt het Priester Daensfonds zich op 21 maart 2009 om in een VZW.

Daens in het nieuw

Door renovatiewerken aan het Werfplein kreeg het Daensmonument een nieuwe plaats in de nabijheid van de Werfkapel. Na maandenlange beschutting werd het monument van zijn houten bekisting ontdaan en kreeg het de hoogstnoodzakelijke onderhoudsbeurt. Alle vuil en roet werden deskundig verwijderd en nu schitterde het monument weer alsof het pas werd beeldhouwd.

Twee jaar was het Daensmonument onbereikbaar voor de jaarlijkse bloemenhulde. Eind mei 2012 werd de sokkel met blauwe hardsteen bekleed. Op de Daensdag van 3 juni 2012 schitterde het beeld van Daens op zijn nieuwe plek. De tekst bleef dezelfde als voorheen: Slaaf noch bedelaar mag de arbeider zijn, hij moet een vrij en welvarend man wezen. Aalstenaars en de vele bezoekers kunnen opnieuw met trots Daens weerzien op het Werfplein en hem zien kijken naar 'zijn' arbeiderswijken in Mijlbeek.

▲ Homilie door Mgr. Léonard in Sint-Martinuskerk

◀ Mgr. Léonard begroet het monument

◀▼ Academicsitting en ondertekening van het Guldenboek van de stad Aalst door Mgr. Léonard

De rehabilitatie

Daensdag 7 juni 2015, 108 jaar na zijn overlijden kreeg Adolf Daens rehabilitatie door Aartsbisschop Mgr. André-Joseph Léonard als sociaal strijder, als Vlaming en als priester.

Zijn homilie in de Aalsterse Sint-Martinus wekte emoties op bij hen die het daensistische gedachtengoed koesteren. De Aartsbisschop eindigde zijn homilie met een eerherstel:

‘Deze viering is een vorm van eerherstel. Spijtig genoeg werd de priester niet ondersteund door zijn bisschop, ook niet door de aartsbisschop van Mechelen. Ik ben hier niet gekomen om die mensen te veroordelen. Maar het is een feit: hadden ze hem ondersteund en vergezeld en zelfs begeleid, het zou een enorme kans geweest zijn voor het geloof in deze streek. Het zij zo. Vandaag draag ik hier deze misviering op als een vorm van eerherstel vanwege de aartsbisschop van Mechelen. Beter laat dan nooit. Amen’

Na de misviering stapte Mgr. Léonard mee op naar het monument op het Werfplein, begroette het monument, knielde en legde bloemen neer. In de stadsfeestzaal woonde hij de academische zitting bij. Prof. Harry Van Velthoven belichtte er de opstand toe de christendemocraten en katholieke flaminganten (1891-1914).

In het stadhuis werd hij door burgemeester Christophe D’Haese uitgenodigd het guldenboek van de stad te tekenen. Mgr. Léonard zong de Vlaamse Leeuw mee en liet zich verleiden om het Haalterts koortje van accordeonist Wilfried D’Hondt vocaal te ondersteunen bij het zingen van het ‘Lied van de Groene Strik’. Hij zat finaal mee aan tafel tijdens het vriendenmaal van het Priester Daensfonds en zo werden de laatste plooiën met de Kerk glad gestreken. ■

Daensdag

4 juni 2017

ZESTIG JAAR
DAENSMONUMENT
ZESTIG JAAR
PRIESTER DAENSFONDS
ZESTIG JAAR
DAENSDAG

Graag treffen we mekaar op de Daensdag,
Pinksterzondag 4 juni 2017,
op drie locaties:
**Sint-Martinuskerk, Werfplein en in
de stadsfeestzaal op de Aalsterse Grote Markt.**

programma

9u30 - Sint-Martinuskerk, Priester Daensplein, Aalst.

Daensmis voorgedaan door E.H. Deken Marc Verwaeren. Tijdens de offergang wordt een gedachtenisprentje met een Daensgedicht van Wouter De Bruyne uitgereikt. **De eucharistieviering wordt opgeluisterd door het koor Schola Cantorum Cantate Domino, begeleidt door organist Kristiaan Van Ingelgem.**

10u45 - onder doedelzakbegeleiding gaat het via de Grote Markt en Molenstraat naar het Werfplein.

Historicus dr. Hendrik Strypens licht de betekenis van het zestigjarig Daensmonument toe. Namens het stadsbestuur spreekt schepen Ilse Uyttersprot. Samen wordt 'De Groene Vlag' gezongen. Verenigingen en individuele personen worden uitgenodigd deel te nemen aan de bloemenhulde.

11u45 - terug op de Grote Markt, vangt de huldezitting aan in de stadsfeestzaal.

De feestzaal is ook bereikbaar via een lift. Op de actualiteit gerichte toespraken worden gehouden door:

- Johan Velghe, mede-voorzitter Priester Daensfonds
- Björn Roszka, fractieleider Groen in het Vlaams Parlement
- Tania Biebaut, namens de nieuw gevormde scholengroep 'Priester Daens College'

Het zingen van 'De Vlaamse Leeuw' rondt de huldezitting af. Een receptie volgt in de trouwzaal (overzijde binnenplein) van het stadhuis.

Nadien volgt een **vriendenmaal** (barbecue) in Streekproductenwinkel/bar Ambarosa, De Ridderstraat 38 te Aalst.

Deelname mits vooraf **30 euro/persoon** over te schrijven op rekeningnummer BE40 7370 2745 3063 van het Priester Daensfonds vzw, Aalst.

Uiterste datum om over te schrijven: zondag 28 mei 2017.

zondag **25 juni** van 16u tot 18u

3de poëtisch muzikale wandeling

Het programma staat tegen de tijdgeest in voor stilte en gemijmer en draagt als motto

“Ik verkies een president die af en toe poëzie leest in plaats van beursberichten”

- Geert Van Istendael -

Zang, muziek, poëzie en proza

op vier Aalsterse locaties die verbonden zijn met de figuur van priester Daens en waar hij, ook ontheemd, zichzelf kon blijven : struikelsteen en stem tegen onrecht.

De wandeling start in de feestzaal Stadhuis Aalst, Grote Markt 3

met de stemmen van:

Lieve De Geyter - Elia Vermeulen - Ella Looman - Willy Van Boxtael.

en de muziek van:

*Elisabeth Hermans - Eva Caudron - Trio TroisElles -
Lien Van Steendam (klarinet) - Daniella Leleu (fluit) -
Sofie Van de Velde (gitaar) - Nathalie Fransen (theorbe) -
Mannenkoor Kratzfuss olv Philippe Souvague*

Zij brengen werk van:

*Annie M.G Schmidt - Roel Richelieu van Londersele - Toon Tellegen -
Aleidis Dierick - Hagar Peeters - Multatuli - Kris De Baerdemacker -
Claude Debussy - Astor Piazzolla - Luc Gruwez - Cees Buddingh -
Luc Versteyleen - Girolamo Kapsberger - Alessandro Piccinini -
Hilde Pinnoo - Bart Moeyaert - Antoine de Saint-Exupéry -
Klaus Heizmann - G.R. Poulton - Leonard Cohen*

Kaarten zijn tegen 10 euro te verkrijgen op rekeningnummer BE40 7370 2745 3063 van het Priester Daensfonds vzw Aalst en bij de ingang van de feestzaal van het stadhuis. Vermeld bij je overschrijving a.u.b. “Poëtisch - muzikale wandeling” en het aantal deelnemers. De betaalde kaarten liggen klaar bij de ingang. - P.S. Uitpas is geldig.

Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen

Het Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen staat garant voor tussenkomsten tandzorgen, optiek, lidgeld sportclub en jeugdbewegingen, dieetadvies, vaccinaties, schoolreizen, speelpleinwerking, kampen, orthodontie, logopodie, ...

Kersverse ouders kunnen ook nog rekenen op tal van geboortevoordelen (geboortepremie, terugbetaling luiers, kraamhulp, thuisoppas zieke kinderen, ...).

 **Neutraal
Ziekenfonds
Vlaanderen**
UW PARTNER VOOR ZEKERHEID

Laat uw geld weer voor u werken. Kies voor een wendbare belegging met bodembewaking.

U wilt dat uw geld weer even hard werkt als uzelf? Vertrouw dan op de KBC-beleggingsspecialisten. Hoe ze dat doen? Even uitleggen.

- ❶ Is het klimaat gunstig, dan zetten ze alle zeilen bij om er voor u het maximum uit te halen. Daarbij houden ze nauwlettend de buienradar in de gaten.
- ❷ Gedonder op de beurs? Dan gooien ze het meteen over een andere boeg. Aandelen en obligaties worden dan omgewisseld voor cash. Zoeken naar stabiel rendement is daarbij de motor.
- ❸ Ondertussen bewaken ze 24/7 de bodem zodat neerwaarts risico beperkt blijft. Volgens de speelruimte die u vooraf duidelijk aangeeft.

Door dit actief beheer maakt u het beste van elke situatie. Laat uw geld weer voor u werken. Kom er eens over praten met uw KBC-beleggingsadviseur of KBC-verzekeringsagent.

KBC. Wij spreken uw taal.

